

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale av. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 4. marca (March 4) 1922.

Subscription \$5.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 53.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PREDSEDNIKOVA PRI-POROČILO ZA PRODAJO LADIJ POD OGNJEM.

SENATOR NORRIS JE PROTI PRODAJI LADIJ.

Transportacija se naj monopolizira, toda biti mora vladni monopol, meni senator.

Washington, D. C. — "Mi bi morali izročiti vladne trgovske ladje Panama železniški kompaniji, ker njeno glavno lastnjo vlada in ki je z uspehom obratovala te ladje, ko jih je obratovala med New Yorkom in Panamo, od kar so pričeli graditi prekop," je rekel senator Norris iz Nebraska, ko je komentiral predsednikovo poslanico, v kateri priporoča, da naj se vladne ladje prodajo in privatne parobrodne družbe subvencionirajo.

"Zelo je neoportuno, ko smo darovali več sto milijonov dolarjev železnicam, ako damo te ladje in praktično privatnim individuum in se plačamo njim, da jih obratujejo zaradi privatnega profita. Transportacija bi morala biti monopol, toda lastovati bi ga morala vlada v ljudskem interesu. Železniške družbe, ki prejemale subvencije od vlade, se skozi več let združujejo s tujezskimi parobrodskimi družbami zaradi tovrstnega blaga. Načrt za spojitve železnice in parobrodskih družb bo samo povzročil, da se še bolj nagibamo pod tujezsko kontrolo.

"Opazili bode, da je predsednik, ki skuša preprečiti, da se kateri zvezni sklad uporabi za odpravo bivšim vojakom, veliko bolj redodaren, kadar gre za podgate in velike parobrodne korporacije.

Zdelo se je, da hoče senator Capper, ki je bil nedavno izvoljen predsednikom farmerskega bloka, podpirati administracijo. Ali senator je rekel:

"Te ladje so beli slon in prepročan sem, da se butare tako hitro rešimo, kot je mogoče."

Senator Hiram Johnson je ploskal živo, ko je došel predsednik, da sporoči poslanico. Preje ni odobral Hardingove politike. Na galeriji je sedel Meyer Lissner, Johnsonov vrhovni politični pobočnik, zdaj član plovbenega odhoda, kateremu baje gre za subvencije, predloženo po predsedniku. Lissner pripada med originalne "bullmoosovske" strategije na obeh konvencijah v Chicagu leta 1912.

"OBISK NA SOLNCE."

Chicago, Ill. — Znani predavatelj Arthur M. Lewis bo predaval v nedeljo dne petega marca v Garriekovem gledališču o predmetu "Obisk na sonce." Začetek predavanja ob poltrih. Sedeži po petdeset centov.

Dne dvajsetega marca bo Lewis zopet predaval v Garriekovem gledališču in sicer o predmetu "Potovanje okoli živalskega kroga s solnce." Začetek ob poltrih popoldne.

Zelo zanimivo bo predavanje dne 19. marca ob biologiji, psihologiji in sociologiji spola. Predaval bo zopet Lewis.

DEČEK OBDOJEN V DOSMRTNO JEČO.

Valparaiso, Ind. — 16-letni John Mollick je bil spoznan krivim uboja. Obtožen je bil, da je ubil ženo Robert Stolza, s katero je živel na farmi. Obsojen je bil v dosmrtno ječo.

VRHNE.

Chicago in okolica: V nedeljo jasno in gorko. Južozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 42, najnižja 31. Sonce izide ob 6:22, zaide ob 5:42.

POSILANEC ŽGANJEKUH JE GLASOVAL ZA PROHIBICIJU!

Annapolis, Md. — Delegat Dimarco iz Baltimora je v svojem govoru, v katerem je napadal pravkar sprejeto predlogo za uvedbo stroge prohibicije, dejal, da sedi v delegatski zbornici poslanec, ki je žganjekuh, toda glasoval je za prohibicijo. Dimarco je rekel: "Povem vam resnico. Delegat iz Allegheny Countyja, ki je glasoval za predlogo, je sam priznal v odseku, da doma kuha žganje, kadar ni zaposlen v zakonodajstvu."

KOALICIJA V ANGLIJI PRED RAZSULOM.

Lloyd Georgeva vlada se je pričela sumljivo maštati.

VSE STRANKE SE PRIPRAVLJAJO NA VOLITVE.

London, 3. marca. — Iz parlamentarnih krogov poročajo, da Lloyd George poda ostavko 8. 8. marca, ako konservativci od tega dne ne prenehajo z revolto proti njemu.

London, 3. marca. — Politična kriza na Angleškem je zdaj v polnem zamahu. Koalicija liberalcev in konservativcev, iz katere je sestavljena vlada z Lloyd Georgeom na čelu, je začela razpadati.

Lloyd George je pred par dnevi izjavil v pismu na Austena Chamberlaina, voditelja vlade v nižji zbornici, da rajši poda ostavko kakor pa da bi si pustil ukazovati od rebelnih toristov (konservativcev) v koaliciji. Od tistega trenutka, ko je bilo objavljeno Georgevo pismo, je kriza vedno večja. Str Edward Younker je vodja razkolniških toristov, ki so napovedali vojno Lloyd Georgeu.

Spor med obema kriloma koalicije je nastal v januarju, ko je bil Lloyd George na seji vrhovnega sveta v Cannesu. Vrnivši se v London, je George našel konservativce v rebeljonu proti njegovemu programu; okrog 50 konservativcev v koaliciji se je dvignilo proti njemu z zahtevo, da mora priznati njihov program, ako ne, ne bodo oni priznali več njegovega voditelja koalicije. Torijci zahtevajo, da se vrne lordski (višji) zbornici pravo vetiranja, ki ga je prej uživala, in da se uvede prava carina. Lloyd George je kratkoma odbil njihove zahteve in od tedaj je kriza v koaliciji.

Da Lloyd George polagoma izgublja svoj vpliv nad strankami v koaliciji, je bilo razvidno večkrat, ko je prišel v nižjo zbornico odgovarjati na razne interpelacije. Običajnih ovacij ni bilo.

Vse stranke na Angleškem se pripravljajo na splošne volitve, dasiravno, še nihče ne ve, kdaj se bodo vršile. Toda voditelji strank se zavedajo, da volitve lahko pridejo čez noč v pričo sedanje vladne krize.

Labor Party, ki je tudi koalicija delavskih političnih strank in strokovnih organizacij, se pripravlja za volilni boj že nekaj mesecev. Arthur Henderson, eden glavnih voditeljev delavske stranke, je rekel te dni, da ne mara biti optimist, lahko pa reče, da Labor party ni še nikdar imela tako dobre prilike za osvojitve parlamenta in vlade kakor ravno zdaj. Labor party namerava postaviti 400 kandidatov in če je izvoljenih 200, bo največja stranka v parlamentu.

ŽUPAN-BANKIR OTOŽEN PONEVERJENJA JAVNEGA DENARJA.

Sulphur, Okla. — Tukajšnji župan W. H. Riley, ki je bil obenem lastnik grobnice Komercialne banke, je bil aretiran 2. t. m. na obtožbo, da je poneveril mestni denar, ki je bil naložen v njegovi banki.

ALI PRIDE AMNESTIJA ZA POLITIČNE JETNIKE?

JUSTIČNI KOMITEJ JE SKLENIL, DA 16. MAREC POSVETI LONDONOVI REZOLUCIJI.

Govorniki kot Basil M. Manly, Mrs. Helen Hoy Greeley in drugi so napravili velik učinek na justični department.

Washington, D. C. — Pred zborničnim justičnim odsekom so argumentirali Jackson Bulston, Mrs. Helen Hoy Greeley, Basil M. Manly in rev. John A. Ryan v interesu političnih jetnikov. Po zaslišanju argumentov je justični odsek sklenil, da posveti 16. marec Londonovi rezoluciji, ki priporoča amnestijo za politične jetnike. Pozvane bodo priče, katerim so znani fakti, ki so prišli na dan pred obravnavo ali pa po obravnavi.

Justični odsek bo izvedel, da neki šerif in neki deputijski šerif še živita, o katerima je trdil justični department, da sta bila ubita v letu 1917 zaradi protivojne agitacije. Pred kratkem sta bila odkrita, da še živita in se prav dobro počutita. Deputij je bil ranjen v letu 1918 v boju s tihotapci, ki so prodajali opojne pijače.

Iz tega boja je nastala pravljica, da sta bila šerif in deputij ubita. Republikanec Michener iz Michiganaja je posvaril delegacijo, včevši dr. Ryana: "Ako vam dovolimo zaslišanje, tedaj nočemo, da prihajate sem in govorite socialistične govore."

Zadeva je zdaj kolikor tolike prišla v tir na prizadevanje socialističnega kongresnika Meyer Londona. Ameriške unije za civilno svobodo in drugih elementov, ki se prepričani, da so bile nekatere kazni v vojnem času preostre, drugi pa menijo, da so imeli ameriški državljani pravico govoriti, kako sodijo o vojni, dokler niso izvršili vohunskega čina ali pa proti državi sovražnega dejanskega čina.

PREPELICE POSTAJAJO KROTKE.

Sneg jih je prepočil iz gorovja v lisave in k človeškim bivalščem.

Murphys, Cal. — V Skalnatem gorovju je zapadel tako debel sneg, kakor da je šele zima prišla. Snežena plast pokriva gorove in gorske prepelice prihajajo v jatah k hlevom, na mostovje ali se pa pomešajo med domačo perotino, da se nazobljijo zrnu. Neki farmar, ki živi v tukajšnji bližini, je ocenil, da je v enem samem dnevu priletelo do dve sto petdeset prepelice na njegovo dvorčje. Ptice so popolnoma krotke in se ne boje ljudi, kakor da bi vedele, da jim ne bo kdo storil kaj žalega.

POD ZAŠČITO DEPUTIJSKIH ŠERIFOV IN OBOROŽENIH HLAPOCV.

Providence, R. I. — Hope kompanija, ki lastuje predilnice v Hopu, naznanja, da je pod zaščito policije in deputijskih šerifov pričela obratovati s stavekazi svoje podjetje.

Stavkajoči tekstilni delavci pravijo, da ima ta vest namen povzročiti omahovanje med stavkarji. Kompanija ima res en tucat in pol stavkokazev, toda a tucatom in pol stavkokazev se ne more obratovati tovarna, v kateri je delalo 750 delavcev.

LODGE SE IGRA SKRIVALNICE.

Washington, D. C. — Senatna zbornica se zdaj bavi s pogodbo pacifičnega četverstranskega. Senator Lodge, ki je pogodbo podpisal kot predsednik odbora za vnanje zadeve ima stvar v rokah, se izogiblje pojasnilom, kako je bila ta pogodba rojena na washingtonski konferenci. Vsekakor ne bi rad razkrival, kaj se je govorilo na tajnih sejah konference.

KDO VZDRŽUJE JAVNE ŠOLE V AMERIKI? MALI DAVKOPLAČEVALCI

Chicago, Ill. — (Feder. Press.) — Edwin R. A. Seligman, profesor politične ekonomije na kolumbijski univerzi, je vrget te dni bombo med zborovalce na konvenciji Narodne vzgojevalne zveze, ko je dejal: "Sistem javnih šol se vzdržuje s starinskimi posestniškim davkom. Čas je, da se davek v to svrhu prenese na delnice, varščine, vključbe in dohodke velikih kapitalistov. Velebogastvo bi moralo podpirati javno narodno vzgojo. Kadar je vojna, je mnogo pripravljenih umreti za domovino, toda malo je takih, ki bi bili pripravljeni poseči v žep za svojo domovino."

CARIST SEMJONOV NE BO SMEL V AMERIKO.

Department za delo se bo oziral na proteste in prijel sibirskoga bandita, ko se prikaže na meji.

KOLČAKOV NASLEDNIK PRIHAJA POD TUJIM IMENOM.

Washington, D. C. — Ataman Gregorij Semjonov, znani glavar caristične bele garde v Sibiriji, konča bandit, ki ima tisoče žrtve na svoji vesti, in zaveznik japonskih imperialistov, je odpotoval 25. februarja iz Sangaia na Kitajskem s parnikom "Empress of Russia" proti Ameriki in se izkree 13. marca v Vancouverju. B. C., Kanada. Iz Sangaia je prišla vest, da si je bivši protiboljševiški vodja nadel ime H. Vik-tor.

Vladni department za delo v Washingtonu pa mogoče poskrbi da bandit Semjonov a la Viktor ne pride v Združene države. V četrtak se je izvedelo, da je tajnik za delo Davis prejel nebroj protestov proti dovoljenju Semjonova v Ameriko. Državni department je sicer dovolil Semjonovu potni list, oziroma vizijo, da sme potovati v Združene države. Semjonov se lahko izkree na ameriških tleh, toda v tistem momentu pride pod jurisdikcijo delavskega departmanta, ki vodi vse naseljeniške zadeve. Davis lahko zabrani vstop v Združene države slehernemu naseljenecu, ako ima tehtne razloge za to. Davis se ni povedal, kaj stori v tem slučaju, toda drugi uradniki delavskega departmanta so rekli, da Semjonov ne bo užival svobode v Ameriki toliko časa dokler ne pojasni obtožb, ki so naperjene proti njemu.

Največ protestov je prišlo od Ameriške legije, ki obtožuje Semjonova, da je vodil napad na četo ameriških vojakov v Sibiriji. Američani so bili napadeni v spajni na neki železniški postaji in več-vož je bilo ubitih in mnogo drugih ranjenih. Kolikor je znano, se je Davis obrnil na vojni department za pojasnila in prejel potrdilo obtožnice, da je Semjonov odgovoren za banditski napad na Američane v Sibiriji. Semjonov je bil neprestano v službi Japoncev in najbrž je še danes. Ko je bil Kolčak 1919, je Semjonov prevzel vodstvo ostankov razbite Kolčakovske armade in s pomočjo Japoncev uprizarjal vpade v Vzhodno Sibirijo in masakriral kmete in delavce. Pozneje, ko je bil tepen, je pobegnil na Japonsko. V zadnjem juniju so ga Japonci poslali na bojni ladiji v Vladivostok in izkresali na suho v spremstvu japonskih vojakov kljub protestu ameriškega konzula in zavezniških konzulov.

Česa išče Semjonov v Ameriki? Če pred par meseci je bilo poročeno iz Sangaia, da pojde ataman Semjonov v Ameriko, kjer bo nabiral denar za prihodnjo caristično ofenzivo na daljnem vzhodu. To je nedvomno njegov namen. Tukaj ima zaveznike. Caristov je v splošno v Ameriki in ameriški stoprocentni patrijarhi bi mu naravno šli na roko — da ni bil bandit izvršil velike napake, ko je zavratno napadel pacifične Američane v Sibiriji. Ameriška legija in ameriška dolarska demokracija ne bi nikdar dvignila prsta v protestu proti njemu, če ne bi imel tega greha na sebi. Tako pa ne bo Semjonov imel vselega sprejema.

ZA \$6,000,000,000 JE BIL LJUDSTVO OSLEPARJENO V ZADNJIH 4 LETIH.

TA DENAR SO IZ LJUDSTVA IZTISNILI RAJNI SLEPARSKI PROMOTERJI IN ŠPEKU-LANTJE.

Samo v letu 1921 so te vrste sleparji odrli ljudstvo za tri desetinke milijarde dolarjev.

Chicago, Ill. — Razni finančni sleparji in sleparski promoterji so obrali ameriško ljudstvo v zadnjih 4 letih za šest milijard dolarjev. Tako izjavlja newyorški poročevalec lista "Washington Post". V letu 1921 so po izjavi tega časnikarskega poročevalca ti sleparji vzeli ljudstvu tri desetinke milijarde dolarjev. Ako se te številke smatrajo za pravilne, tedaj znaša izguba zaradi teh sleparij, ako se razdeli na vse prebivalstvo v Združenih državah, po sedem dolarjev na leto in na osebo.

Sleparji si navadno izberejo za svoje žrtve ljudi, ki razumejo malo ali pa nič o spekulacijah in o katerih so izvedeli, da bi radi hitro obogateli.

Američani imenujejo take sleparske organizacije ali kompanije "bucket shop", kar pomeni finančno trdiko, ki prodaja in kupuje vrednostne papirje le navidezno, ker navadno se kupuje ne izvrše. Ako pride človek k taki sleparski trdiki, tedaj moždar le zapiše v knjigo, da je prejel denar za nakup vrednostnih papirjev. Ako zapiše v računski knjigi, pokazuje, da je klient izgubil denar po dnevnih kvotacijah, tedaj sleparska trdika zahteva še več denarja, če ne, se pa vse skupaj izbriše in klient je ob denar, ko noče dati več denarja.

Take trdike imajo redkokdaj zveze z borzo. Nekateri trdike imajo v navadi, da kupijo tretjino naročenih vrednostnih papirjev, ker se boje nepričakovane obilske oblastvenih organov. Tako lahko tudi klientom pokažejo, da so delnice ali vrednostne papirje kupili.

Seveda se poslužujejo še drugih sleparskih potoz, s katerimi izjemajo svoje kliente.

OBOJENEC NA DESET DOLARJEV SE JE IZMUZAL IZ SODNIJSKE DVORANE.

Chicago, Ill. — Sodnik Prindle je obsodil nekoga James J. Rossa na deset dolarjev denarne globe zaradi nespodobnega obnašanja.

Poliejca je aretirala Rosa, dva moška in štiri ženske v neki apartamentni hiši in našla je v hiši vso kovrstino narkotične strupe. Odgnala je celo družbo na poliejčko postajo in drugo jutro so stali pred sodnikom, ki je vsakega člana družbe obsodil na deset dolarjev denarne globe. Ko so drugi plačevali denarno globo, se je Ross lepo obrnil in odšel iz sodnijske dvorane. Povedal ni, če gre po denar, ali če ga ne bo več nazaj. Najbrž se zgodi zadnje.

TRI DELAVKE ZGORELE.

Waupun, Wis. — Tri delavke so zgorele v tovarni C. H. Shaller Vulcanizing Co., katero je uničil požar v četrtek zvečer. V tovarni je bilo zaposlenih 500 delavcev in vsi so se rešili razen treh žensk, katere je omamila dim v drugem nadstropju. Materijalna škoda znaša \$300,000.

ameriški stoprocentni patrijarhi bi mu naravno šli na roko — da ni bil bandit izvršil velike napake, ko je zavratno napadel pacifične Američane v Sibiriji. Ameriška legija in ameriška dolarska demokracija ne bi nikdar dvignila prsta v protestu proti njemu, če ne bi imel tega greha na sebi. Tako pa ne bo Semjonov imel vselega sprejema.

HOWATOVA ZADNJA PRED NAJVIŠJIM SODIŠČEM V WASHINGTONU.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Zvezno vrhovno sodišče se bavi s prizivom Howata, Dorchyja in tovarišev proti razsodbi nižjega sodišča, ki je točence kaznovalo zaradi žaljenja industrijskega sodišča v Kansasu. Odvetnik Brennan, ki zastopa Howata in tovariše, je utemeljil svoj odgovor obtožencem s stališča, da je industrijsko sodišče protustavno. Najvišje sodišče ima zdaj odločiti, dali je industrijsko sodišče v Kansasu ustavno ali ni.

FINANČNA KRIZA NA JAPONSKEM.

Propadanje bankirjev in borznih spekulativov.

BORSE SO ZAPRTE.

Tokijo, 3. marca. — Sredi političnih nemirov, demonstracij in socialnega nepokoja se je pojavila še bančna kriza na Japonskem. Japonska zdaj plačuje kazen za orgije borznih iger in finančnih spekulacij, ki so imele svoj plen takoj po vojni in katerega še ni konec.

Iči, glavni borzni spekulativ, ki je lansko leto nagrabil 80 milijonov jenov (jen je 50 ameriških centov), je zdaj akrahiral. Banke ne marajo več izplačevati njegovih čekov. Posledica tega je bila, da so bile zadnji poudeljek zaprte borze v Osaki, Kokiju, Koku in Jokohami.

Drugi spekulanti so prikočili lju na pomoč in zalodili toliko denarja, da so lahko odprli delniški borso v Osaki, toda rine borso so ostale zaprte, kajti cena rifu je padla na jen. Ljiljev krah je prišel, ko je hotel zadnji mesec pokupiti ves rif.

Vse japonske banke so v kritičnem stanju; nekaj bank na delu je že zaprlo vrata.

NAJVEČJI HOTEL NA SVETU ZGRADEN V CHICAGU.

Stal bo \$15,000,000 in opremljen bo s 3000 sobami.

Chicago, Ill. — Med Sedmo in Osmo cesto na Michiganski cesti, malo južno od hotela Blackstonea, zgradi največji hotel na svetu. Zgrajen bo iz kamna, ki ga lomijo v Bedfordu, Ind. Stavba bo stala petnajst milijonov dolarjev in bo imela tri tisoč sob. Hotel bo nosil ime Stevens. Stavbišče je stalo dva miliona in pol dolarjev.

V hotelu bo lahko nastanjenih tri tisoč šest sto oseb, ali toliko kot v malem mestu. Poslopje bo pokrivalo en mestni blok. Opremljeno bo z dvorano za konvencije in druge prireditve. Streha bo tako izdelana, da se bodo nanjo lahko spuščali letalci in z nje napravljali polete. Glavni vhod bo na Michiganski cesti. Vhodniški hodnik bo štiri sto čevljev širok.

V glavni obedovalnici bo za tisoč gostov prostora in se bo nahajala na severni strani hotela. V banketni dvorani bo prostora za 1,444 oseb in menda bo največja na svetu. Delo prične baje s prvim julijem in poslopje mora biti dograjeno v letu in pol.

Poslopje bo imelo pet in dvajset nadstropij.

SERIF ARETIRAN ZARADI LINČARJA.

Texarkana, Ark. — (Federated Press.) — Velepota, ki preiskuje linčarski umor zamorca P. Normana, je obtožila šerifa W. T. Jordana, da je odgovoren za zločin, ker se ni brigal za varnost jetnika.

Norman je bil umorjen 12. februarja. Drhal je na mestu priznanja, da je linčal nepravlega zamorca, ali ker so zamorci obdolženi, da so ubili nekega postaršega grocerista, je bilo vsceno, kateri zamorec je kaznovan!

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

ASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

uročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.60 na tri mesece, in za inozemstvo \$5.00.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

datum v objavi: 2. p. (Feb. 22-23) poleg vašega imena na naslovu, da vam je s tem davcom potekla naročnina. Ponovito je potrebno, da se vam ne ustavi list.

"DELAJSKI PRIJATELJI!"

Socialistični kongresnik Meyer London je na nekem lu v New Yorku očrtal delo delavskih prijateljev v nci, kakoršne Gompers in njegovi tovaršiji ob času lev priporočajo delavcem v izvolitev. Povedal je, da teh delavskih prijateljev v interesu delavcev postojijo leto v tem, da zagovarjajo vsako leto v kongresu, se ohrani sedemurni delavnik v Distriktu Kolumbije. Inim uslužbencem in da arzenalski delavci dobe nado. Prva razprava je stalna in se obnovi vsako leto. Druga je pa napol stalna, kar pomeni, da se avli le ob gotovih časih in ne leto za letom. Ti delavski latelji glasujejo le proti takim predlogom, za katere sujejo priznani nazadnjaki.

Ali delavci res potrebujejo prijatelje, da zanje vrše b v postavodajnih zborih in javnih uradih? Delavec, ne potrebuje, da drugi zanj mislijo, bo odločno odgovil, da delavci ne potrebujejo prijateljev. Razlogi so lični in tehni.

Ako delavci priznajo, da potrebujejo prijatelje, ki zastopajo njih interese v postavodajnih zbornicah, sejejo, da sami niso zmožni biti svoje usode kovač na em mestu, kjer se delajo postave. Kdor pravi, da delci potrebujejo prijatelje, da jih zastopajo v postavodajnih zborih ali na važnih konferencah, kjer gre za deke interese, ponižuje delavce, ker tako priporočilo priveduje, da med vsem delavstvom ni zmožnih delavcev, zastopajo interese svojega razreda.

Pustimo ta argument na strani, ker postojajo važnejši gumenti, da delavci ne potrebujejo prijateljev, da jih stopajo.

Delavci ne potrebujejo prijateljev, ker njihov interesov more nihče drugi zastopati kot delavci sami. Kdor prida k podjetniškemu ali delodajalskemu razredu ne more stopati delavskih interesov, pa magari če na ves glas iči, da je delavski prijatelj ker je svojemu razredu ljubil, da bo čuval njegove koristi. Podjetniški in deovski interesi se pa ločijo kot dan in noč. Delavski interesi so nasprotni podjetniškimi in podjetniške koristi ne iglašajo z delavskimi. In kjer postojajo taka nasprotstva, e more ena oseba zastopati hkratu interese obeh razrev. Ako je na pr. v zbornici predložen zakon, ki določa elovni čas, delavčovo mezdo ali na pr. zakon za socijaziranje ene ali druge industrije, ne more noben zakonajec hkratu zavzeti tako stališče, da koristi delavskemu i podjetniškemu razredu. Naj glasuje, kakor hoče, enemu azredu bo škodil s svojim glasovanjem.

Zakaj pa podjetniki, bančni in drugi privatni bizniški nteresi ne pravijo delavcem, izdelajte program po svoji olji in postavite vi kandidate, kajti prepričani smo, da odo vaši kandidatje zastopali tudi naše interese? Kajne odjetniški interesi ne govore nikdar tako in tudi ne iščejo ned delavci svojih prijateljev, ki naj jih zastopajo tam, tjer se rešujejo važna vprašanja za delavstvo in podjetistvo. Podjetniki se pač zavedajo, da pstoje razredi in e postojerazredni, da so interesi enega razreda drugačni d interesov drugega razreda, čeprav to resnico taje v vebizniškem časopisju. Žalostno je le, da se delavstvo tako dobro ne zaveda te resnice kot podjetniki.

Podjetniškim interesom je vseeno; ako zmaga demokratčna ali republikanska stranka v volilnem boju. Zakaj? Kontrolo imajo v obeh strankah. O tej resnici so se ameriški delavci prepričali po vsakih volitvah, dasiravno so pridno volili delavske prijatelje iz obeh strank. Voditelji vsake stranke so se pa še pri vsakih volitvah dobrihali delavcem kot njih prijatelji. Delavstvo naj se spomni zadnjih konvencij obeh starih strank in prepričalo se bo prav lahko, kako so voditelji teh strank naglašali svoje prijateljstvo do delavstva. Delavstvo je verjelo, saj ogromna večina delavstva je verjela tem sladkim prijateljskim besedam, razmere, v katerih zdaj žive delavci, pa govore jasno kot beli dan, kako to prijateljstvo do delavstva izgleda.

V kongresu je ena sam socialist in par privrženecv Nestranske lige. Pristni republikanci in pravi demokratje imajo zdaj kontrolo v obeh zbornicah. Zakaj zdaj ne pokažejo svojega prijateljstva do delavstva, ko so milijoni delavcev brez dela in njih družine v pomanjkanju? Da, tako izgleda prijateljstvo do delavcev. In zaradi tega delavstvo ne potrebuje prijateljev. Kajti hujše se mu ne more goditi kot zdaj.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Euclid, O. — Odkar se je delavstvo pričelo bolj zanimati za napredno časopisje in knjige, je opaziti med njim veliko izpremembo. Če se danes človek kolikaj zanima, dobi priliko pridobiti si nekaj političnega, gospodarskega in kulturnega znanja. Dasi smo brez takega znanja danes kakor avtomati, se vendar še lohe ljudje, ki jim ni za napredne liste, posebno ne za take, ki pišejo v socialističnem duhu. Ni jina za to, da bi se prej prepričali in pogledali kako je to časopisje, potem šele obsojali in ako pride kak agitator, da jih sili na naročenje naprednega lista, se izgovarjajo, da nimajo denarja in razne druge načine. Ravno ti ljudje imajo denar za druge nepotrebne reči in njih je največ. Nekateri pravijo, da nimajo časa za čitanje. Oni ne morejo dobiti za dobro čitanje par prostih ur na teden, pač pa presede pri kartah v družbi po cele dneve in noči. Za to je dovolj časa in denarja, za sredstvo, ki bistri človeški razum pa ga ni.

Ljudje, ki so žrtvovali nekaj časa in denarja za čitanje naprednega čtiva, so danes povsod v javnosti. Pri vseh narodnih, političnih in kulturnih društvih jih vidimo, delujoče za prosveto in napredek med ljudstvom. Oni pa, ki se od nekdanj izgovarjajo, da nimajo denarja ne časa, žive mrtvo življenje, ne brigajo se za politične razmere po svetu in žive v tem peklu kakor nezmožna telesa, da bi si pomagala sebi. Zdi se jim, da mora tako biti in se ponavljati sužnost.

Zato rojaki segajte po dobrem čitju, osnujte po svojih naselbinah knjižnice, dramatična in politična društva, kjer si boste lahko pridobili mnogo znanja.

Gojite po odrh v naselbini dramatično. Koliko lepega je v nji in koliko užitka ima od dobre igre človek, spozna šele, ko se v njo zatopi in lo razume. Pogosto vidimo pri dramah, kjer pridejo strašni prizori iz človeškega življenja, kako se prične občinstvo smejeti, ker ne razume slike, katere hoče podati pisec drame in igralec. Vsemu temu je krivo samo nepoznavanje drame, kajti, če bi jo poznali, uživali bi se v njo in sočustvovali v prizorih, kjer se sedaj smejejo.

Préd nekaj tedni je tukajšnje dramatično društvo priredilo dramo: "Grobovi bodo spregovorili", ki je vzeta iz sedanjega časa, trpkoga in bednega delavskega življenja. Drama nam predstavlja mizarja z ženo in dvema otroci ter očetom, starim osemdeset let. Mizar je izgubil delo, denarja ni imel, da bi plačeval stanarino, ker še za vzdrževal družino ni bilo in hišni posestnik mu je ukazal, naj se preseli. Bedni delavec je bil ves obupan, ko mu je v zimi s lačno družino kazalo, da bo moral zapustiti krov, in iti na cesto. Dasi močan za delo, ni mogel porabiti svojih moči in v obupu je segel po morilnem orožu. Sosedje so prinesli domov mrtvega moža, njegov stari oče, že "z eno nogo v grobu", je tudi izgubil upanje in storil isto.

Občinstvo, ki je razumelo vsakdanjo dramo, je sočustvovalo in marsikomu so prihle v oči solze; oni pa, ki drame niso razumeli so se stransko prizoru smejali. Ko bi pisatelj žalostne drame vedel, da se bo nevaležno občinstvo smejalo žalostnemu prizoru, ki ga je podal, bi se razjokal sam nad tragično nevednostjo, ki je v ljudstvu.

Dramatično društvo J. N. doma se zopet pripravlja za dve igri na enkrat. Prva se imenuje "Jurjeva snubitvi", druga pa "Pero Tamburica". "Jurjeva snubitvi" bo igrana dne 11. marca ob osmi uri zvečer. Ta veselo igra je vzeta iz vsakega življenja na Slovenskem, ko grede oča Koren ženit svojega Jurja. Sin se je na vse pretege branil ženitve, a vseeno se je vdal očetovi volji. Igrok se je vseskozi pol šaljivih prizorov, zato ne zamudite in udeležite se v polnem številu. Ne pozabite pripeljati s seboj tudi svoje znanee in prijatelje, da se bodo razveselili nad šaljivim prizorom.

Veliko rojakov je, ki se ne zanimajo za drame in veseligre. Če bi se kolikaj potrudili, bi lahko imeli zabavo, kakorjanje se sami ne nadejajo. Končno pa smo

tudi dolžni, da se zanimamo za požitvovnost diletantov, ki jim brezdvomno najbolj ustrežemo, če se udeležimo v čim večjem številu.

Osebe, ki bodo nastopile pri "Jurjevi snubitvi" so: Janez Butara, kmet... J. Kovačević, spela, njegova žena... F. Šaurin, Jurji, njun sin... J. Slavič, Andrej Koren, kmet... J. Robič, Katra, njegova žena T. Massokatto, Franica, njuna hči... M. Robič.

Posetimo prireditve v velikem številu! — **Math Debeve.**

SLIKE IZ NASELBIN.

Manor, Pa. — Redkokdaj je kak dopis iz naše naselbine in tudi jaz ne poročam kaj vselega. Dne 15. februarja nam je smrt ugrabila iz naše srede brata Johna Trbovta po kratki bolezni.

Pokojnik je bil predsednik našega društva št. 78 v Manoru, Pa., in večleten bojevnik za izboljšanje delavskih razmer.

Zapušča žalujubo soprogo, dve hčeri in tri sinove. Pokopali smo ga dne 18. februarja na katoliškem pokopališču v Irwinnu, Pa., brez vsakih cerkvenih obredov. Pogreba smo se udeležili skoraj vsi člani našega društva in rojaki iz Pen Station. Članom društva se zahvaljujem, da so izkazali pokojniku čast v tako velikem številu in ob časi žalosti tolažili nesrečno družino, s čemur so storili veliko dobro delo. Naše sožalje družini Trbovts. — **Louis Bonach.**

Orient, Ill. — V tukajšnjih rojih se obratuje skoro vsaki dan, le zaslužek je majhen, ker je v rovu zaposlenih preveč ljudi. Ne svetujem torej nikomur, da bi hodil k nam iskati dela, ker brezposelnih je tu preveliko število, in so trije rovi v bližini zaprti za nedoločen čas.

Pevsko društvo, ki ga imamo v naselbini, še ni dolgo kar je ustanovljeno in se prav dobro razvija. Začetek je seveda bolj težak, a z dobrim pevovodjem, ki ga imamo, se lahko nadejamo uspeha. Mr. Fonda, naš pevovodja, je dober v petju in ima izvrsten glas, da smo lahko ponosni na takega učitelja. Rojaka Jager in Turk sta že stara pevača, ki tudi ne zaostajata, da se orienčanje, kadar je uberejo naši peveci, kar spogledujejo in čudijo. Ti trije pevci so ustanovitelji našega pevskega društva, na katere smo Slovenci te naselbine v resnici ponosni.

Pevske vaje imamo v J. Mihelčičevi dvorani, ki je nekako na višku Orienta in pravi prostor za to. Obhajujemo, da se je od nas izselila mrs. Jerše, katere prvi glas prav pogrešamo.

Nihče torej ne more oporekati, da v naši naselbini ne napredujemo. — Brez nesreč pa tudi nismo. Rojak Gal je padel in se je pobil. Smatramo, da je imel srečo in si ni zlomil vrat. Sedaj mu je boljše in zopet dela. — **Urban Zornič.**

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

So. Chicago, Ill. — Dan na dan se čuje, da odpuste od te ali one tovarne delavce na več dnevne počitnice pri čemur podjetniki ne vprašujejo, ali se bodo mogli delavci v njihavih družinami preživeti ali ne. Zdi se, kakor bi imeli veselje nad tem, da vidijo delavske družine stradati, ker sicer bi ne postopali proti njim tako odurno. Kakor bi se ne zavedali, da jim je do vsega blagostanja pomagala samo delavec, ki ga sedaj odpustajo brez vsakih življenjskih sredstev. V takem položaju prinajša napredni listi članke, kjer svetujejo na organiziranje in odpor proti takemu postopanju. Mnogi delavci obupujejo, češ, kaj bomo, ko smo pa brez denarnih sredstev, kar pa ne drž. Vse lahko dosežemo brez denarnih sredstev, samo popolne solidarnosti je treba.

Popolnoma umesten se mi vdi članek predsednika jednote, priobčen v Prosveti, ki pravi, da so gl. odborniki premišljevali, kako bi se odpomoglo bratom na stavki, izprtim in vsem, ki radi revščine, povzročene po depresiji in industriji ne morejo plačevati svojega assessmenta podporni organizaciji. Mnogi

so, ki že po pol leta ali pa še več niso delali. Izprti so ali stavkali in njih položaj je obupen. Mnogim je bilo celo pohištvo zmetano po kompanijskih hlapcih na prosto in sedaj v tej zizini so brez lastnega krova, brez službe pahneni v hudo bedo.

Pomislimo, kako hud mora biti zanje položaj, če še na nas tako hudo učinkuje samo misel, da so naši bratje v taki stiski. Zato pa stopimo na plano vsi in jim priskočimo na pomoč. Pomagajmo jim, da bodo imeli vsakdanji najpotrebnejši kruh, kajti ne vemo, kdaj ga bomo na isti način potrebovali mi, ki sedaj še zaslužimo kak boren dolar. Izkažimo sedaj do njih našo bratstvo in prispevajmo za to dobro stvar, ker a tem, da jim pomagamo v takem položaju gmočno, bomo pomagali tudi moralno. Čutili bodo, da imajo za seboj brate, ki stoje na njihovi strani in postali bodo še močnejši; tako bomo indirektno pomagali samim sebi.

Po mojem mnenju naj bi članstvo na sejah svojih društev ukrepalo o stvari in kdor bi le mogel, naj bi se žrtvoval vsaj z dolarjem, kar je sicer mala vsota, a v tako skrajnem slučaju tudi mnogo zaleže. Dobro bi bilo, da bi se na vsaki seji kdo izmed članov prijavil in šel pobirati prostovoljne prispevke za po stavki prizadete bedne družine. S tem bi dali dober vzgled tudi drugim in naši potomci, katerim vsaj upamo, da ne bo več treba toliko bojev za vsakdanji kruh, bodo lahko s ponosom zrli na nas, kako zadržni smo bili v naših zahtevah in stali drug drugemu ob strani.

Pri taki pomoči, pa je naša druga dolžnost, da se do zadnjega vsi organiziramo politično in strokovno. Ne samo med sabo, kjerkoli moremo, agitirajmo, da bomo dosegli na volilni dan premoč in izvolili naše kandidate. Na volilni dan ne smemo poslušati kaj se nam obljublja niti onega, če se zapoveduje razlee, da je edino pravo. Mi moramo gledati na preteklost, kaj je bilo in kaj še bo, če bomo njih poslušali. Da se pa utrdimo v takem mišljenju, je treba, da naročimo napredno časopisje kakor je Prosveta ali Proletarec in ga razširjamo še dalj med sotpine. — **Frank Gorenc.**

Komarivo, Gornica, Jugoslavija. — Zapustil sem Ameriko v juliju 1913. in svojo domačijo v Radleyju, Kans. v nadi, da se bom vrnil nazaj leta 1914 in nadaljeval z gospodarstvom tam. Ker mi ni ugajalo v stari domovini, sem se še bolj potrudil, da bi se vrnil, a prehitela me je vojna in preprečila povratek.

Poklicali so me pod orožje. Vedne sem želel, da bi po končanem viharju prišel zopet enkrat v Ameriko, toda bilo mi ni več mogoče. Dolga leta vojne so me oslabila, da nisem bil več za to sposoben. Prišel sem ob zdravje in veliko vrsto denarja. Pretrpeti je bilo treba tu mnogo mrazu, lakote in strahu. Vojna je končala a draginja je naraščala čedalje bolj in rase še danes, da je groza. Oni, ki nimajo ničesar za prodati, so v veliki bedi.

Zahvaljujem se Franku Rugejnu, na Radleyju, Kans., članu društva št. 72 SNPJ kot nekdanjemu društvenemu bratu za njegovo dobroto in prijateljstvo. Ko sem odšel iz Radleyja, sem mu izročil mojo domačijo in Aleksa Cukljatega določil za oskrbnika, ker ni hotel drugi sprejeti. Vso dobo, odkar sem zapustil domačijo, mi je oskrboval domačijo do leta 1921, poštno mi pošiljal najemnino celo med vojako, ko si drugače nisva mogla dopisovati. Domačijo je lanskega leta prodal in mi vse v red poslal ter malo računil za svoj trud. Mislim, da bi tako zvestega prijatelja z lužo moral iskati pri solcih. Hvaležen sem mu za ves trud in požitvovnost in mi želim vse najbolje. Kakor tudi Aleksa Cukljatega in njegovi družini. — **Anton Komar.**

Conemaugh, Pa. — Zamanj čakam že dolgo časa, da bi se kdo oglašil iz naše naselbine, odkoder v resnici tudi ni kaj lebrege poročati. Delavske razmere so zdi, da so tu še najslabše izmed vseh mest pa Združenih državah. Zapri so nam dva premogorova že pred letom dni, št. 3 in 4 v Karpatih, kjer smo delali skoro

sami Slovenci. Lastnik teh premogorov je Cambria Steel Co.

Precej rojakov se je radi slabih delavskih razmer od tu preselilo v druge naselbine, ostali premogarji pa so si poiskali dela pri rovi št. 1 in 2. iste kompanije. Delamo samo po eden dan v tednu ali štiri dni v mesecu. Ne svetujemo nobenemu rojaku, da bi pri nas iskali dela, ker iz tega lahko razvidi, kako se je težko pri nas sedaj preživljati.

Kljub vsem tem življenjskim težkostem, naša naselbina ni zaostala v napredku. Imamo pevsko društvo, svojo lastno godbo, samo dramatično društvo ni zadnje čase napredovalo, a nadejamo se lahko, da bo v bodoče zopet oživelo. Slovenci, živeči v Conemaughu smo bili med prvimi člani SDPJ in SSPZ in z združitvijo s SNPJ smo dosegli naše želje.

Člani bivše SDPJ smo pa vseeno danes razočarani, ker SNPJ nam ni stavila festivce po kateri smo plačevali po združitvi. Ko smo se združili z jednoto, je bil vsak član vpisan radi plačevanja kot tri leta starejši. Poleg tega pa smo člani SDPJ tepeni, ker naša bivša organizacija je plačevala bolniško podporo od prvega dneva javljenja, dočim sedaj prejemo šele od tretjega dneva dalje, čeprav mora delavec, ki se je poškodoval ali obolet tudi tiste dni jesti kakor vsak drugi dan. Radi vsega tega nismo člani društva Delavec št. 59 SSPZ več tako navdušeni za združenje, kot smo bili pred časom.

Glavnemu odboru jednote svetujemo, da bi dal članstvu na splošno glasovanje, da se spremeni točka dve na strani 70 pravil, da bi se podpora plačevala s prvim dnem, ko se je bolnik javil bolnim in zadnji dan, ko se bolnik javi zdravega, naj se podpora ne plača. Le na tak način bo naša SNPJ naša še nadalje in ako se ta točka ne spremeni, bo jednota počela. Zato imam tudi dokaz. Ko sta hotela pristopiti dva nova kandidata k jednoti in sem jima povedal, da SNPJ ne plačuje s prvim dnem obolenja bolniške podpore, toda podporo plačuje dalj časa kot katere druga organizacija, nista hotela pristopiti k jednoti in sta rajše stopila k SSPZ, kjer se bo jima plačevala bolniška podpora od prvega dneva obolenja. To pokazuje, kam novi kandidatje raje pristopajo, ali tja, kjer je podpora od prvega dneva, ali tja, kjer se prične plačevati šele tretji dan. — **Jerry Goranec.**

Barberton, O. — Razmere v naši naselbini so dokaj slabe, ker le toliko zaslužimo, da se komaj preživimo. Nič čudno ni, če je tako, saj bodo kmalu s prstom kazali za nami.

V tukajšnji angleški cerkvi je katoliški duhovnik zaklical pri cerkvenem opravilu, naj dvignejo vsi slovenski otroci roke. Stori so tako, nato pa jim je velel, naj zapuste cerkev, ker tam ni mesta zanje, da je cerkev za Slovence na Zapadni strani mesta, kjer imajo svojega duhovnika. Taka slova bi morala biti med delavstvom, pa bi bilo dovolj dela in nikomur bi ne bilo treba stradati.

Pred kakimi tremi meseci smo dobili fajmoštra, ki je takoj odredil kolekto za grajenje cerkve. Zakaj bi si sam ne zgradil cerkve, če jo potrebuje, saj bo vendar sam imel od nje dobiček. Jaz nimam proti temu, če hoče sam postaviti cerkev in kadar ga bom rabil, ga bom poklical ter vprašal, koliko računl za svoje delo. Račun, če bo primeren, mu bom plačal; nikakor pa mi ne gre v glavo, kako bi mu moral sedaj dajati, ko gradi cerkev. Ali ste kdaj videli, da je prišel k vam biznesmen kblektat, da bo zgradil trgovino in potem, da bi se morali plačevati, kar račun.

Rojakom, ki kolektajo za cerkev, bi svetoval, da si prej preskrbe, da bodo imeli streho nad svojimi glavami in ne tako drago plačevali stanovanja. Kogar veseli molitev, lahko to stori čema, kjer je ponavadi bolj tiho kot v cerkvi in če ga Bog doma ne bo slišal, ga tudi v cerkvi ne bo. Najbolje pa bi bilo, da sploh opustite misli na cerkev in denar, ki bi ga imeli dati za cerkev, žrtvuje za napreden delavski list, ki vam bo več koristil kot cerkev, ali pa se žrtvuje za stradajoče v Rusiji, ali kje drugje, a čemur boste napravili v resnici dobro delo. — **G. Zagar.**

ZA ADMINISTRACIJO PRI- HAJA NOVA NEVARNOST.

TO NEVARNOST TVORI VSE- AMERIŠKI NARODNI SVET.

Znamenja govornikov da Vseameriški narodni svet organizira opozicijo proti Hardingovi administraciji.

Washington, D. C. (Federated Press, Laurence Todd). — Ko je predsednik Harding pisal svojo poslanico za subvencioniranje privatnih trgovskih ladij, v kateri je vključena zahteva, da se železniškim družbam zopet dovoli lastovati in obratovati parobrodne oceanске črte in da ljudstvo donaka milijone dolarjev za subvencioniranje parobrodskih družb, je pričela vstajati nova politična nevarnost par sto korakov proč od Bele hiše.

To novo nevarnost za Hardingov režim tvori Vseameriški narodni svet, v katerem so zastopani Američani iz vsega in nemškega pokoljenja in vsi drugi protibritski in protimperialistični elementi. Svet je ravno kar dokončal štiridnevno konferenco, večidel za zaprtimi vratmi. Konferenca se je odvijala v hotelu Washington in sprejela je resolucije, ki nimajo dobrih besed za spoznanje štirih sil in administracijo Hardinga, Hughesa, Harveyja, Roota, Lodgeja in Hooverja.

John J. Splain iz Connecticuta je predsednik tega sveta, George A. Schreiner iz New Yorka, veterani iz burške vojne, netak po kojnega ministrskega predsednika Schreinerja v Južni Afriki in vojni poročevalec Asociiranega tiska na turškem ozemlju, je pa tajnik. Sodnik Daniel, pripadajoč k Tammanitskemu dvoru v New Yorku, je predsedoval konferenci.

Med govorniki so bili senator Borah, bivši senator Gore, Roger O'Donnell iz Illinois in Cohalan. Senator Reed je govoril na odprti seji in je kritiziral sporazum štirih sil in izrekel se je za priznanje Rusije in vseh drugih novih republik, včevaj Korejo. Govorniki za neodvisnost Indije in Filipinskega otočja so pozdravljali. Izid razprave je bil, da so bile sprejete rezolucije, ki zahtevajo, da se imperijalizem razoboroži in da napreduje po vsem širnem svetu demokracije.

V teku razprave na eksakutivnem zasedanju so letele ostre besede na Lodge, Hardinga, Roota in Hooverja in storjenje so bile obljube, da se stori vse, da s pomočjo politične organizacije v Združenih državah napravi konec "balfouriziranju" dežele. Sliši se, da je bil Borahov govor proti paktu štirih sil najbrljanejši, kar jih je govoril v teku svoje kariere. Njegov govor pokazuje, da se je popolnoma razdvojil z elementom, ki kontrolira njegovo stranko.

Kuriozno, kajne, da je Vseameriški narodni svet pričel s propagando v washingtonskih listih, da je vernost Amerike ogrožena zaradi predlaganega odmerka v pogodbi za znižanje oroževanja na morju, mesto da bi kampanjo odprl s humanitarnimi pozivi. Vključuje tudi argument, da pogodba štirih sil pomeni alianco z Britanijo, Francijo in Japonsko in da je baron Učida definiral alianca. Zdi se, da so prišli pod Hearstov vpliv proti koncu in da bo Mr. Harding gledal na položaj z nezadovoljnostjo.

Kljub temu pa ima ima to gibanje moč v masi ameriških volilcev in lahko postane precej odločilen faktor pri letošnjih volitvah. Zdi se, da pojde Vseameriški narodni svet na delo po vsej Ameriki. Organizirali se bodo klubi in obdrževali ljudski shodi. V Massachusettsu se bodo obdržali veliki ljudski shodi proti nominaciji senatorja Lodge. Drugi shodi se bodo obdržali v Indiani, Illinoisu, New Jerseyju in v drugih viharjih krajev.

Vsekdo se še lahko spominja, kako so ti elementi bili postavljene v vrsto proti Wilsonovemu režimu in kakšen je bil izid volitev. Kadar so protivilsonski demokraci kot Gore in bivši senator Vandaman iz Mississippija na konferenci, tedaj je znamenje tu, da mislijo na resno delo. Obs se se vračata politično.

Značilno pa je, da se gibanje samostojno pridružuje farmarskim in delavskim skupinam in polpura progresivne republikanizma in demokrate na jugu in na severu.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Delavsko učilišče. Svet federalnih strokovnih uniij v Milwaukeeju je 2. marca odprl delavsko učilišče (worker's college), ki bo odprto tri večere v tednu.

Izpeti fotoengraverji v Detroitu bodo odprli lastno kooperativno delavnico. Mnogo časov organizacije je uložilo svoje prihranke v podjetje.

Velika stavka mornarjev in pristanišnih delavcev grozi izbruhom v Angliji. Unija konstruktivnih inženirjev v ladjedelniški industriji je napovedala stavko, ki prične 11. marca. Vsa pogajanja glede mezd za delodajalec so pretrgana. Ako zastavka inženirji, bodo prizadeti tudi drugi delavci v ladjedelnicah. Obenem se gibljejo tudi mornarji in pristanišni delavci. Okrog milijon mož je prizadetih.

Politično gibanje delavcev in farmerjev v Oklahomi. Farmarska in delavska rekonstruktivna liga v Oklahomi je imela pred kratkim konvencijo v Shawneeju. Navzočih je bilo brez malega tisoč delegatov s farm, iz rudnikov in tovarn, ki so nominalni kandidati za legislaturne poslance in vse državne urade. Kandidatje bodo nastopili pri primarnih volitvah v prihodnjem avgustu na listi demokratske stranke. Na ta način namerava liga osvojiti demokratsko stranko v Oklahomi in izvesti svoj reformistični program. Delegatje so se obvezali prispevati \$18,000 za volilno kampanjo. V ligi so zastopane sledeče organizacije: Oklahomska delavska federacija, železničarske, bratovščine, okrožna rudarska organizacija U. M. W. of A., Farmarska unija, Farmarska in delavska zveza, Nestranska liga in mnoge krajevne organizacije Rekonstruktivne lige. Liga ima na svoji strani dnevnik "The Oklahoma Leader" in več tednikov poleg svojega glasila "The Reconstructionist".

'JUNGLE', VELIKO SINCLAIRJEVO DELO, BODO KMALU KAZALI V KINOLEDALIŠČIH.

New York, N. Y. — "Jungle," znamenito delo Upton Sinclairja, prevedeno tudi v slovenščino, bodo kmalu kazali v newyorskkih gledališčih. Snov je zajeta iz življenja klavniških delavcev v Chicagu. Labor Film Service, Inc. (Delavska filmska služba) je napravila potrebni aranžma z Elk Photo Play kompanijo za razdelitev tega filma v New Yorku, severnem New Jerseyju in drugje.

Slika je bila popravljena, da odgovarja sedanjim razmeram v klavnicah. To se je zgodilo pod vodstvom ljudi, ki so delovni v delavskem gibanju in katerim so dobro poznane razmere v klavnicah. Slika kaže kako brezsrčno se izkorišča tujezemski delavci in izkorišča ameriški delavci. Pokazuje tudi, kako se rabijo strupene kemikalije za ohranitev mesa in v kakšnih nezdavnih razmerah so morali delavci delati, predno je nanje pokvetil Upton Sinclair.

Glavni ulogi sta prevzeli George Nash in Gail Kane, igralca na glasu.

NOVA ODKRITJA V TROPICNIH KRAJH.

New York, N. Y. — Dr. Henry H. Rusby se je vrnil na kolumbijsko univerzo, ker je zbolel na ledviah, ko se je nahajal v tropičnih krajih z Mulfordovo biologično ekspedicijo ob reki Amazonki. Rusby izjavlja, da je ekspedicija odkrila korenino, katere sok se da uspešno porabiti proti kožnim črvom, ki tvorijo strah v tropičnih krajih. Dalje so odkrili nov tropičen sadež, ki dozdaj še ni bil poznan širšemu svetu. Odkrili so štiri vrste sadja, ki je podobno sadežu skleničnega drevesa, neki sadež je podoben kavi, neki drugi pa olivi.

Pomanjšanje rdeče armade mora čakati izida v Genovi.

Riga, 3. marca. — Iz Moskve javljajo, da je Leon Troekij, vojni komisar, objavil odredbo, na temelju katere ima nadaljna demobilizacija rdeče armade prenehati toliko časa dokler se ne bo videlo, kakšen bo izid genovske konference za Sovjetsko Rusijo. Troekij sluti novo protisovjetsko ofenzivo na spomlad.

KONFERENCA ZA REŠITEV BREZPOSELNOTI NI KORIŠTILA.

Tako sodi dr. William E. Mosher.

New York, N. Y. — Dr. William E. Mosher, član Narodnega inštituta za javno administracijo, meni, da konferenca v Washingtonu, ki se je pečala z reševanjem brezposelnosti, ni hasnila New Yorku. Z drugimi besedami to pomeni, da ni imelo mesta, v katerem je število brezposelnih delavcev največje, nobene koristi od govorov, ki so jih govorili na konferenci v Washingtonu. Dr. Mosher pravi, da je v mestu New Yorku skoraj štiri sto tisoč oseb brez dela. Položaj je veliko bolj resen, kot je bil kdaj prej.

"Washingtonski načrt priporoča," je rekel dr. Mosher, "da župani v vseh velikih industrijskih mestih imenujejo komiteje, ki naj sodelujejo s podjetniki v ta namen, da dobe ljudje delo. Uspehi, ki se je dosegel z ozirom na New York, je tak, da ni vreden, da se omeni.

Najbolj neprijetna reč je pri tem, da se podjetniki sploh ne brigajo za brezposelne delavce. Tako je na pr. list, ki ga izdaja Zveza trgovcev v celem letu prinesel le pet strani gradiva, ki se peča z brezposelnostjo. Pa še v tem gradivu se brezposelnost ne obdeluje kot občinsko vprašanje.

KOLENDAR ZA RUDARJE.

New York, N. Y. — (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) — Rudarski urad (U. S. Bureau of Mines) skupaj s službo za javno zdravje (U. S. Public Health Service) je nedavno izdal koledar za rudarje pod naslovom "The Miners' Safety and Health Almanac for 1922." Koledar je sestavljen iz petih pomočnikov ravnatelja federalnega zdravstvenega urada in vsebuje — razen običajnih koledarskih informacij — jako koristne poučne članke o zdravju in njegovi ohrani s posebnim poudarkom za rudarje. Jezik je jednostaven in lahko razumljiv tudi za tujerode. Koledar je krasno ilustriran. Zlasti zanimivi so članki o sigurnosti v rudokopih, o prvi pomoči v slučaju nezgod, o sanitaciji itd. Knjižnica je namenjena izključno rudarjem v premogovnikih in kovinskih rudnikih, kakor tudi v kamnolomih. Kdorkoli želi dobiti primerek tega koledarja, naj se obrne na Bureau of Mines, Washington, D. C., ali na Jugoslav Bureau F. L. I. S. S., 119 West 41 Street, New York City.

Kaj prinaša koledar rudniškega urada, naj služi sledeče:

Mali rudarski katekizem.

Da je nosil očale v varstvo svojih oči, ne bi bil oslepel.

Da se je ravnal po varnostnem pravilu "Safety First," ki je razočeno po vsem rudniku, ne bi bil izgubil roke.

Da ni zažgal vžigalice v prisotnosti plina, ne bi bila nastala eksplozija v jami.

Da se ni dal onamiti od alkohola, bi se ne bil izpostavil smrti in vničitvi svojega zdravja.

Da je preiskal strop nad seboj, kamenje bi se ne bilo usulo nanj.

Da je pazil kam stopa, ne bi bil se zvrnil raz lestve.

Da je vporabil zdravo pamet, ne bi bil odprl posode za smodnik z motiko.

Da se ni dal prevladati od nagle jeze, ne bi bil izgubil službe.

Da je le pazil, ni on ni njegov sodelavec ne bi bili ponesrečili.

Da je znal pravila o prvi pomoči, bi bil rešil življenje svojega tovariša.

Da je pravočasno poklical zdravnika, bi si bil ohranil svoje zdravje.

Nekaj seveda treba vedno riskirati, alt koliko zgrub in kesa bi prihranila navada stalne pozornosti in par široko odprtih oči!

(Iz "Miners' Safety and Health Almanac") — U. S. Bureau of Mines, Washington, D. C.

PREVI PAKT RATIFICIRAN V SENATU.

Washington, D. C. — Senatna zbornica je v sredo ratificirala prvo pogodbo, ki je bila sklenjena na washingtonski konferenci. Pogodba se tiče kontrole nad otokom Japom in senat jo je odobril s 67 glasovi proti 22. Samo trije republikanci — Johnson, Borah in France — so glasovali proti pogodbi; ostali so bili demokraci.

POPLAVA JE USTAVILA OB- RAT V PLINARNI.

Skoraj tucat mest v Illinoisu je brez razsvetljave.

Dixon, Ill. — Skalnata reka, ki je vso noč naraščala počasi, je poplavlila prostor za parne kotle električne centrale Illinois Northern Utilities kompanije, ki je odhajala električno silo Dixonu, Sterlingu, Freeportu, Oregonu, Polu, Ashtonu, Nachusi, Franklinu, Grovu, Forrestonu in še mnogim drugim mestom.

Dixon zdaj dobiva električno silo iz Jolietu. V Sterlingu je električna sila le deloma nadomeščena iz Jolietu, druga mesta so v temi.

V Dixonu je voda udarila tudi v mestno plinarno in je tako ustavila produciranje plina. Plinarna ima v nabiralnikih komaj za štiri in dvajset ur plina in zategadelj se pojavi najbrj pomanjkanje kuriva. Mestni uradniki izjavljajo, da bo trajalo najmanj teden dni, predno bo voda teliko upadla, da bo mogoče pričeti z delom v plinarni. Voda še zmerom narašča in udira v zapadni del mesta. Policija naznanja, da je bilo najmanj tucat družin prisiljenih zopet zapustiti svoje hiše.

Neki Gus Pyper je bežal pred poplavo, naenkrat se je pa mrtve zgrudil na tla. Razburjenje ga je ubilo.

Na vzhodni strani reke je tudi svet poplavljen v nižavah. Starji brodarji pravijo, da bo zajezenje leda povzročilo največjo poplavo, ki je poznana v zgodovini mesta.

Led so poizkusili razstreliti z dinamitom pri mostu North Western v Nelsonu. Poizkus se niso obnesli. Led se ni nikamor premaknil doli po reki. Cesta iz Dixona v Oregon, nahajajoča se vzhodno od mesta, je miljo daleč pod vodo.

Okoli četrta na enajst dopoldne se je velika zagoda leda vzhodno od jezera in severno od velikega otoka pričela pomikati in je tako napravila še težji pritisk na most za vozove. Zagoda se je pomikala le pol ure, na kar se je ustavila. Na svojem potu je povzročila veliko škodo. Uničila je skoraj tucat hišnih ladij z njihovo opremo vred. Ob enajstih so poročali, da je voda pri Galenski cesti zopet pričela naraščati in je narasla v eni uri za pet in pol palea. Položaj je zelo kritičen.

DEPORTIRANJE MANSEVIČA SEPT ODGOĐENO.

Detroit, Mich. — (Fed. Press.) — Nikolaj Mansevič, ruski nasejence, ni bil deportiran 1. marca kakor je določil delavski tajnik Davis 21. februarja. Deportiranje je za nekaj časa odloženo in zagovorniki Manseviča so dobili upanje, da ga mogoče obdrže v Ameriki. Njegovi odvetniki se sklicujejo na nedavno razsodbo zveznega sodnika Bourguina v Montani, ki je izjavil, da skoraj vsi deportacijski slučajji političnih jetnikov temelje na evidenci, ki je nepoštena in polna predsodkov.

Mansevič je bil aretiran pred dvema letoma na obtožbo carističnega ruskega popa v Detroitu, da razširja revolucionarno komunistično propagando. V Detroitu je še osem let in ves ta čas je bil uposlen v Fordovih avtomobilskih tovarnah. Ako ga deportirajo v Rusijo, se mora ločiti od svoje žene in treh otrok.

PREDLOGA ZA NIŽANJE ŠTE- VILA KONGRESNIKOV.

Washington, D. C. — Clark iz New Yorka je v četrtek predložil v spodnji zbornici načrt za znižanje števila kongresnikov na 217. Zbornica ima zdaj 435 poslancev.

JUGOSLOVANSKA TRGOVSKA MORNARICA.

New York. — (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) — Glasom poročila ameriškega konzula Don S. Havana v Beogradu, jugoslovanska trgovska mornarica obseja: 1. iz 142 parnikov od skupaj 128,000 ton, izmed katerih 112 služi za obrežno trgovino; 2. iz 800 ladij po čez 10 ton, katerih skupna tonaža znaša 139,000 ton. Izmed teh je 666 jadric; 35 ladij pa je opremljenih z motorji od skupaj 450 konjskih sil in 11,000 tonaže.

Slovenska Narodna		Podporna Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904.		Iskren. 17. junija 1907 v drжавi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODSEK:
Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Andrew Vidrich, W. F. D. V. Box 62, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnice, oddelka Blaz Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:
John Underwood, predsednik, 416 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelaznik, Box 376, Barberton, Ohio, Fred A. Vilma, Box 222, Elm Mtn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorish, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOVNO OKROŽJE: Jacob Ambrosini, Box 288, Moon Run, Pa., John Grotz, 888 E. 137th St., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za odgovornost, Max Marx, Box 186, Ruhl, Minn., za odgovornost, Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
Frank Zaitz, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Semrak, 5800 Frosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5304 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitelni odbor:
Predsednik: Frank Alai, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., John Grop, 3639 W. 29th St., Chicago, Ill., Joe Shuk, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrli takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika in na celotno Predsedništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NALOŽIJO: Bolnišnica tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vabijo se naložiti: Tajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaitzu, predsedniku nadzornega odbora, dign naslov je obenaj.

Vsi prisilni na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nasejalni, oglasni, naročilna in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Inozemstvo.

Ameriška vlada kupuje nemške eroplane.

Amsterdam, 3. marca. — Tukaj poročajo, da je ameriška vlada naročila večje število letal nemškega Fokkerjevega modela v Holandiji.

Kruh v Nemčiji se podraži.

Berlin, 3. marca. — Socialistični in komunistični listi so prinesli žgoče proteste proti nameravani mu podraženju kruha za 40 odstotkov. Ni tega še dva tedna, ko je bil kruh podražen za 75 odstotkov, to je od 8 na 14 mark hlebec. Ako pojde tako dalje, bo kruh kmalu stal 60 do 75 mark hlebec in tedaj bo kruh luksus, katerega si delavci ne bi mogli več privoščiti, ako se istočasno ne povišajo njegove mezde.

Amerika dobi spomenik v Galiciji.

Dunaj, 3. marca. — Iz Lvova javljajo, da mesto postavi spomenik Ameriki v spomin na njeno pomožno akcijo.

Influenca kolje na Poljskem.

Varšava, 3. marca. — Velika epidemija influence je izbruhnila na Poljskem. Število smrtnih slučajev raste dnevno, posebno ob ruski meji, kjer je vsepolno begunecv iz gladovnih provin.

Hoover dravljant Poljskaj.

Varšava, 3. marca. — Poljska zbornica je izvolila Herberta Hooverja častnim državljanom Poljske. — (Poljska zbornica res nima nobenega dela!)

Prejšanji nemški kronprince, kandidat za predsednika!

Berlin, 3. marca. — Med monarhisti se je pojavila agitacija v prid predsedniški kandidaturi ekskronprincea Friderika Viljema. Volitve predsednika nemške republike se vse v prihodnjem maju. Monarhisti tudi pridno oglašujejo ekskronprinčevno knjigo spominov, ki menda kmalu izide. Socialistični in drugi republikanski listi žigosajo hohenzollernsko propagando.

Francoski dramatik umri.

Pariz, 3. marca. — Henri Bataille, francoski dramatik, je danes umrl v starosti 49 let. Njegove drame so zelo popularne.

Delavčeva šola znanosti.

IZ OŠKA SEBOTOJ ČLOVEŠKO TELO.

Telo človeka je sestavljeno iz sledečih kemičnih elementov, ki se nahajajo tudi v hrani, vodi in v zraku in katere mora človek sprejemati vase redno vsak dan, ako hoče živeti.

Kisik. To je plin, ki ga je v telesu toliko, da bi v svojem prvotnem stanju napolnil prostor 750 kubičnih čevljev. Tega elementa je v človeku največ, namreč 111 funtov.

Vodik. Plin druge vrste, ki spojen s kisikom tvori vodo. Tega plina je v človeškem telesu 14 funtov, to je toliko, da bi napolnil 3000 kubičnih čevljev velik prostor v svojem prvotnem stanju. Kisik in vodik tvorita v telesu vso vodo vode, ki je njegov največji del, skupaj 125 funtov teže.

Oglik. Iz tega elementa se dela masloba v telesu in obenem deluje kot gorivo, ki ustvarja telesno toploto. Navadno ga je okrog 21 funtov.

Dušik sestavlja stahčevine, iz katerih so zgrajene mišice. Telo dobavlja dušik z tistih delov hrane, ki jim pravijo kemičarji nitrati. Njegova teža znaša tri funte.

Fosfor Ta element je fizični izvor življenjske sile in najvažnejši med vsemi mineralnimi prvimi. Nahaja se v možganih in drugih delikantih sestavinah telesa. Eden funt.

Kalcij je metalna podlaga apnu in sestavlja kosti. Dva funta.

Flurin. Nahaja se v majhni količini v kosteh. Dve unci.

Klorin (zelence), spojen s sodi-jem, navadno soljo, se nahaja v krvi. Dve unci in 116 gramov.

Sodij, prvina soli. Dve unci, 47 gramov.

Zelezo je v krvi, kateri daje rdečo barvo. Što gramov.

Potaj, 290 gramov.

Magnosija, 12 gramov.

Silikon, ki se nahaja v lasih, zobeh in nohtih. Dva grama.

Skupna teža vseh elementov v povprečnem človeškem telesu 154 funtov.

Iz ravno teh elementov so sestavljena tudi telesa vseh sesalcev, to je tistega razreda živali, ki imajo goroko kri in ki hranijo mladice s svojim mlekom kakor človek. Približno eni in isti elementi so tudi v telesih vseh ostalih živali.

Delavci brez delavčevega časa pijejo je kakor vojaki brez puške. Naročilo se in širite svoje glasilo "Prosveta".

DVONOŽEC

in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal Karl Ewald.
Prevedel Frano Bolka.

(Dalje.)

"Zdaj zahaja solnce. Ne pustiti
li zapreti vrat!""Ne, Prigorjo je. Pustimo jih
odprti, ali pred vsakimi vratmi
stoji straža. In ti se pač še spomi-
najaš, kako delamo z roparji!""Gotovo, hvala," je menil ščin-
kavec.Zdaj se je stara podala naokoli
in pregledala, če so vse nočne
straže na mestu. Potem je šla
notri in hodila celo noč po hodni-
kih naokoli.Nekatere ličinke še niso bile
ste, druge pa so se hotele zabu-
biti; raven tega so nekatere bube
hotele iz svojih haljin. Stara je tu
pomagala tam opominjala, plemen-
itim lepo prigovarjala in nizkim
delila nadare, ne da bi mirovala
samo za trebotek.Bilo je konec junija in v goz-
da je blestelo poletje.Povsod je bilo dišanje in klija-
nje in petje brez primere. Vsa
gnezda so bila polna mladičev. Po
zraku so bučale in plesale muhe,
čebelarje, ose in metulji. V meji in
v jarku je bilo tisoče rož in z neba
je padal solnčnj soj in dež."Puh!" je vzdihoval ščinkavec.
"Sem otroci! Pravzaprav dosti za
ščinkavce!"Ampak stara mravlja mu je za-
hlicala: "Mislim, da imamo mi
dvajset tisoč mladih v brežuljku.""Ti mogoče nebo!" je rekel
ščinkavec.Ampak stara je imela danes
malo časa za razgovor.Poslala je sle k rožnemu grmu
vprašati, če imajo mlekarice listne
uši že pripravljene; in dobila je
odgovor, da se vsak čas z moljnjo
lahko začne."Dobro!" je rekla stara. "Da-
nes ponoči, mislim, se prične. Več
ni mogoče obdržati mlade gospe-
de v haljinah. Ali to bo strašnanoč. In na jutrajnji dan si sploh
ne upam misliti."Potem je sklicala najstarejšo in
najpametnejšo mravljo in jim za-
hlicala, kako se morajo obnašati.
"Danes ponoči pojdite na okoli
in prerežite vse bubonske ovojce.
Razumete? Seveda morate delati
zelo previdno, da ne bo nihče po-
škodovan. Vsaka vzame po eno
bubo. Ob solnem vzhodu mora
biti vse v redu."Mravlje so prikimalo. In stara
si je otrla pot s svojih tipalk in
govorila dalje:"Jutri torej praznujemo svatbo
v brežuljku. Pazite, da bodo hod-
niki prosti, da zamorejo mala go-
spoda s svojimi perutmi skozi."Pustite vse na prosto, najpogre-
je princezinje, potem mlade gospode.
Nazadnje seveda delavce, za kate-
re se vam sicer ni treba brigati."Zdaj pa pride najvažnejše: ko so
mladi ljudje zlezli ven, hočejo od-
leteti. Dovolite jim mirno! M.
nismo v stan toliko preživiti.
Ampak trideset princezinj obdr-
žite nazaj... Povedala vam bom
še natančneje, katere naj bodo to.Teh ne smete pustiti iz oči, razu-
mete? Če hočejo leteti proč, jih
zadržite... seveda z vsem spošto-
vanjem... ampak držite jih! Kaj
naj se zgodi kasneje, dobite še na-
vodila. Ravnavajte se po meni in sle-
dite mojim poveljem!"Zvečer je sedela stara na svo-
jem navadnem prostoru pred
vrat. Bila je tako trudna, da ni
mogla ganiti uda.Naenkrat se je zablistelo in za-
svetilo pred njenimi očmi.

"Kaj zdaj?" je zaklicala.

"Me smo!" je reklo trinajst
tenkih glasov. "Prihajamo se zah-
valjevat in jemati slovo."In brežuljek je zapustilo v dolgi
vrsti trinajst božjih kravic, ki so
se priklanjale pred staro mravljo
in križale v znamenju prijatelj-
stva tipalke žnjo."Moj bog, ve ste!" je rekla
mravlja. "Kako čedne ste! V
zmešnjavi sem vas popolnoma po-
zabila. No, zdaj ste tako daleč!
Da, pametno ravnate, da odhajate
danes. Jutri ne bo možno izhajati
tu v brežuljku. Srečno pot!""Hvala lepa!" so rekle božje
kravice. "Srečna hvala za stan inhrano! Ali smemo priti in zleči
naša jajca v vaš brežuljek?""Seveda smete," je rekla mrav-
lja. Slišala sem pripovedovati, da
se ljudje vselej, če žepja gradi
svoje gnezdo na njihovih strehah.
Mislijo, da jim to donaja srečo.
Isto mislimo mi o božjih kravicah.
Ampak, ali vidijo moje stare oči
prav? ... Mislija sem, da vas je
bilo sedemnajst?""Zadnjič, ko smo bile tako la-
zne smo ostale štiri poirje," so pri-
povedovale božje kravice."No da, to je potek sveta," je
menila mravlja vzdihovaje. "Po-
zdravljeni Bog s vami!""O, ti nametniki," je zaklical
ščinkavec."To so naši gostje," je odvrnila
stara mravlja."Ti pravzaprav čudno živíš," je
rekel ščinkavec. "Od jutra do
večera moraš garati zase in za
tvojih mnogo tisoč sestra. Ali ne
bi rajše živel, kakor jaz: z ljubo
majhno ženi in šestimi otroci?
In ne bi hotela imeti par perutnic,
ki bi te ponesle preko celega
gozda?""Šestimi otroci?" je ponovila
mravlja. "Kaj naj bi bilo s temi?
Jaz sem navajena računati z vse
drugimi številkami. In če bi želela
koga imeti, bi bil pač to mož, ker
se me vendar mora smatrati za
žensko, čeravno sem samo doslu-
žena dekla. Ampak jaz poznam
moške. Z njimi ni začeti mnogo.Čakaj samo do jutri: potem boš
videl, kako malo spoštovanja ima-
mo do njih tu v brežuljku. In
tudi perutnice boš videl, to mi
smo verjeti. Ampak perutnice in
zajubljene zgodbe so le kratka,
borna zabava. In jaz sem prav za-
dovoljna z mojim devištvom in
mojim delom. — Lahko noč!"Noč, ki je sledila, je bila naj-
strašnejša v zgodovini brežuljka.
Nastala je zmeda in ropot brez
primere. Nobena mravlja ni za-
tislila očesa. Prerazoval so ovojce
bub, pomagale mravljam zlezi
ven, vlačile ovojce nastran. Ker za
veliko svatbo je moralo biti v vseh
kotih lepo snažno.Mladi delavci so smeli sedeti v
svojih čumnatah in si privoščiti
kaj predno so šli na delo. Ampak
princezinj in mladih gospodov ni
bilo mogoče krotiti. Begali so poizkušnje, se pravi, v teh rečeh; maraš kaj vem in
tudi vi ne dvomite, da lahko vem. In teh šest dni
vas ne prosim za šalo, marveč v interes stvari.""Slišal sem" — Lembke se je obotavljal po-
vedati svoje misli — "slišal sem, da ste po vrni-
vi iz tujine podali svojo izjavo na pristojnem me-
stu... v obliki kesanja!"

"Nu, bodi kakor hoče..."

"To se ve, da ne mislim siliti... Ali meni
se je zmerom zdelo, da ste govorili pri nas doslej
čisto drugače, o krščanski veri naprimer, o javnih
napravah in končno tudi o vladi...""Kaj vem, kaj sem govoril. Tudi zdaj še
govorim, samo da teh misli ne gre uveljaviti po
vzgladu teh bedakov; to je bistvena razlika. Če
je ugriznil polkovnika v ramo — kaj ima od te-
ga! Vi sami ste mi pritrjevali, samo rekli ste, da
je prezgodaj.""Glede tega vam pravzaprav nisem pritrje-
val in govoril, da je prezgodaj.""Ej, pri nas vsi vsaka beseda na svojem
kavljju, hehe! Oprezen človek ste!" je veselo pri-
pomnil Pjotr Stepanovič. "Poslušajte, dragi moj
— saj sem se vendar moral seznaniti z vami; nu,
za to sem govoril po svoje. Ne le z vami, z mar-
sikom sem storil tako. Mogoče mi je bilo treba
spoznati vaš značaj."

"Čemu vam bo moj značaj?"

"Nu, kaj vem, čemu!" Zasmejal se je izno-
va. "Vidite, dragi in vteleceni Andrej Anto-
novič, zvitja glava ste, ali tako daleč še nismo in
menda tudi ne pridemo, razumete. Mogoče me ra-
zumete... Čeprav sem podal po svoji vrnitvi iz-
javo na pristojnem mestu — ne vem, zakaj bi člo-
vek lažnega prepričanja ne smel delovati za
svoje odkritostne nazore? — toda poročila o va-
šem nalogu še nisem prejel, 'odondot'. Sami pre-
mislite; saj nisem bil primoran razodeti teh dveh
imen vam prvenmu; lahko bi bil mahnil naravnost
'tja' — se prvi, tja, kjer sem podal prvotno iz-
javo; in če bi se poteljal za finance ali druge
ugodnosti, bi se bil še posebno urezal, zakaj hya-
lečni bodo zdaj vam, ne meni. Kar storim, storim
edino za Satova," je plemenito dodal Pjotr Stepa-
novič, "samo zanj, ki je bil moj prijatelj... Nu,
in kadar primete za pero in boste poročali 'tja',
nu, pohvalite me, če hočete... branil se ne bom,
hehehe! Toda adieu, zasledil sem se, ni prav, da
toliko klepečem!" je sklenil ljubeznivo in vstal
z divana."Narobe, zelo me veseli, da dobiva stvar
jasnejše lice," je vstal tudi von Lembke, takisto
ljubeznivejši pod dojmom zadnjih besed. "S hva-
lečnostjo sprejemam vaše usluge, in bodite prepri-
čani, vse, kar morem storiti v poplačilo vaše
vne...""Šest dni, to je glavno, šest dni, odloga, da se
med tem ne ganele — potrebno je."

"Naj bo."

(Dalje prihodnjic.)

hodnikih, otresali s svojimi nežni-
mi krili in zahtevali, da jih po-
vedo takoj na solnce.

(Dalje prihodnjic.)

Ivan Cankar:

Za križem.

Gospod je s trpljenjem svojim
svet odrešil. Tako se je izpolnil
ukaz, ki je bil od vekomaj.Preko gore trpljenja drži cesta
v večno radost, preko gore smrti
drži cesta v življenje. Visoko do
neba se je vzdignilo znamenje in
vse oči so zastrmele vanj. Ura
bridkosti je bila ura spoznanja.Teman je stal križ na Golgati,
kajti za njim je plamenela vas
daljava v zarji paradiza.Upajte, koprneče oči! Ne ka-
pljica plemenite krvi, iz čistega
srca izlite, ni kanila brez koristi.Korak, pod križem trpetajoč, je
namerjen veselju naproti.Pride ura, ko bodo pogledale
proti nebu zakrnavele oči, ko bo
vzkliknilo srce od prevelike bo-
lesti."Elohi, Elohi, lama sabakta-
ni!"Tokrat se bo dopolnil čas in du-
ri se bodo odprle!Gospodov dan je bil; puhtelo je
iz razoranih njiv, črčanje so eve-
tele na vrtu in breskve v vinogra-
du. Na cesti se je prikazal tujec,
bos in gologlav; oblečen je bil v
rdečo haljo, ki mu je segala do
nog; rokavi so bili tako široki, da
se je razgalila roka do ramen,kadar je ukazoval oblakom. Svet-
li laze so mu padali na rame, ne
beška glorijs v solnce; v tla je
bil uprt njegov pogled.Prišel mu je nasproti otrok,
mladoleten, v cunje oblečen; na
glavi je imel butaro drv in je jo-
kal.

"Kam, otrok, in čemu jokaš?"

"Truden sem in lačen!" je re-
kel otrok.Tujec se je nagnil k njemu in
ga je pobožal po licu."Odlodži to butaro in pojdite z
menoj!"Otrok je zvrnil butaro na cesto,
prišel je tujec za roko in je šel z
njim. Njegov drobni obraz se ni
smejal prej nikoli, zdaj se je sme-
jal; njegove plave oči se niso sve-
tile prej nikoli, zdaj so se sve-
tile.In se je ozrl tujec po polju, bo-
gato cvetočem, in je vprašal otro-
ka.

"Čegavo je to polje?"

"Gospodovo."

"Kdo ga orje, kdo seje tam in
kdo žanje?""Mi orjemo in sejemo, gospod
žanje, zakaj njegovo je polje!"Ozrl se je tujec z dolgim, tihim
pogledom po vsem polju, bogato
cvetočem; na desno stran se je
ozrl in na levo; v njegovem po-
gledu pa je bila bridkost; in ka-
kor se je ozrl, so usehnile vse bil-
ke in zemlja je bila suha in nero-
dovitna.

In šla sta dalje.

Prišla jima je nasproti dolga
vrsta ljudi; eule so imeli v rokah
in so gledali v tla. Globoko so
bili upognjeni, do pasu opranehi.
Moški in ženske, starei in otroci.
Tudi otroci so bili tihi in so gle-
dali v tla."Kam, ljudje božji?" je vpra-
šal tujec.Niso ustavili koraka, niso
vzdignili glave; in vsi so zapeli
žalostno romansko pesem."V Ameriko, v obljubljeno de-
želo, kruha lakat in zemlje in do-
movine!"Tujec se je ozrl nanje, pogledal
je vse po vrsti; in kakor so ob-
čutili njegov pogled, so se jim
nenadoma zjasnili obrazi, ki niso
bili prej nikoli jasni in veseli."Odlodžite eule in pojdite z me-
noji!" je rekel tujec.In takoj so vsi zvrnili eule na
cesto in so šli za njim.Prišli so v vas, tako temno in
žalostno, kakor da jo je bil Bogsamo zapustil. Lesene bajte, s sla-
mo krite, so visle ob klancih,
strmele na procesijo s trudnimi
očmi. Na pragih so stali ljudje,
tihi in upognjeni; črni molki so
rožljali med koščecni prsti."Polje ne rodi kruha, pa bodi
kamen naš delež in molitev!""Odlodžite molke!" je rekel tu-
jec."Tudi svete podobice obrnite
in žegnančke izpraznite in pojdite
z menoj!"Ljudje so vrgli molke na cesto,
obrnili so v zid svete podobice, iz-
praznili so žegnančke in so šli za
njim.Dolga procesija je bila, dolgo
so romali. Pa so prišli do velike
črne hiše s črnimi okni; klavir
so pela, bobnela so železna kolesa;
črn dim se je vil proti nebu; ni se
dovilo, vračal se je k zemlji, kakor
Kajnova daritev."Kdo domuje v tej hiši?" je
vprašal tujec.

In so mu odgovorili.

"Tisti domujejo v tej hiši, ki
nimajo ne doma, ne zemlje, ne do-
movine. Njih delo domuje tam
— sami domujejo v bridkosti!"Pogledal je tujec in hiša je
vztrepetala. Odprla so se ogrom-
na vrata; in prišli so iz temne ve-
že in od vseh steza in potov in
kolovozov; trudni so bili in črni
in žalostni; ko pa jih je osvetlil
njegov pogled, so se nenadoma
vzravnavali, radost je zardela v njih
obrazih, prišli so se za roke in
so šli za njim.

"Kam?" so vprašala usta.

Sree je slutilo, kam.

Tujec je šel pred njimi v dolgi
rdeči halji, njegovi svetli lasje so
vihrali v vetru.Šli so in so prišli v kraj, ki ga
Bog ni blagoslovil. Kakor v grob
je bil pogreznjen; od vseh stra-
ni so strmele v grob visoke črne
skale."Čegav je ta kraj?" je vprašal
tujec."Gospodov" je odgovoril o-
trok.Ozrl se je tujec, na levo je po-
gledal z žalostnimi očmi in na
desno; in tedaj so se nenadoma
odprle koče, plaho skrite pod ska-
lami. In iz koč so prišli ljudje,
upognjeni in trudni; sila jih je
bilo, počrnela je dolina."Odkod, ljudje božji?" je
vprašal tujec.

"Ispod zemlje!" so odgovorili.

"Črno zlato kopljemo pod zem-
ljo; črno zlato za gospoda, črn
kamen zase!"Tujec jih je pogledal, nagnil je
glavo in šli so za njim; lahek je
bil njih korak, kakor nikoli po-
prej; oči so gorele — v zmago-
slavju že, nič več v kopnenju.Šli so in dolga je bila procesi-
ja. Vila se je s hriba v hrib iz
doline v dolino. Pod senco te čr-
ne procesije, pod senco rdeče ha-
lje in svetlih vihrajočih las so ču-
dežno umirala polja, vneli so
travniki; doline so se vzdigale.padali so hribi. Bogastvo, iz pro-
kletstva vzkilo, se je vračalo v
prokletstvo.V klance so šli, zmirom vikje;
vsa pokrajina je bila pod njim,
jasno razgrnjena kakor na dlan.Pred njimi se je svetila dolga rde-
ča halja, svetli lasjo so goreli v
solnce.

"Kam?"

Tujec ni odgovoril.

Oboroženi so vzplameneli, ka-
kor pred tretjo uro nad Golgato;
vzplamenel je na nebu križ, ki
je segal s silnima rokama od iz-
hoda do zahoda.Tujec pa je stopil na hrib, na-
gnil je glavo in je zakril obraz;
zakaj velika je bila bridkost v
njegovem srcu."Ne ozrite se v prokletstvo in
trohno, vsi vi tisoči in milijoni,
ki ste pokrneli z menoj! Vsi vi po-
nižani in užaljeni, vsi vi zaslužni
in obremenjeni zdaj, — ko je
naš dan, pojte hozana in aleluja!Iz bličanja in križanja, iz sramo-
te in trpljenja je zrasel naš dan,
do nebes se je povzdignil naš križ
— pojte mu hozana in aleluja!"Šel je pred njimi, visok in lep,
v dolgi rdeči halji, in vsi so šli za
njim, vsi ponižani in razžaljeni,
vsi zaslužni in obremenjeni.Šli so v svetel dan, ko se je
zgrnila globoko za njimi nad So-
domo strašna noč; sodbe noč in
obsodbe.Šli so za njim v zmagovalno in
radost; tisti ponižani in teptani
so šli za njim, ki jim je rekel:

Božje kraljestvo je v vas!

NAZNANILLO.

S tužnim srcem naznanjam vsem
sorodnikom, znancom in prijate-
ljem žalostno vest, da je umrl dne
22. januarja 1922 v stari domovini
v Tunjicah pri Kamniku naš dobi-
roče

SIMON GERKMAN

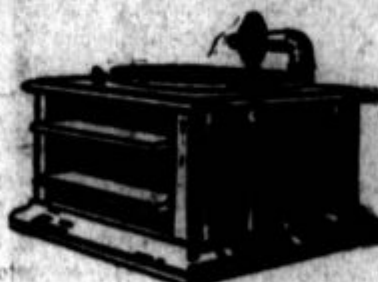
v starosti 72. let. Bil je dobro po-
znan med občinstvom, svojočasno
je bil občinski svetovalec in tudi
ustanovitelj podružnice hranilnice
in posojilnice v Tunjicah. Bil je
dober in skrben oče za svojo druž-
ino. Tam zapušta ženo oziroma na-
šo mater, tri hčere in dva brata,
tukaj v Ameriki pa štiri sinove. Po-
čival mirno v hladni zemlji, naš
dragi oče! Zahajajo ostali: Marija
Gerkman, soproga, Jernej, John,
Franc in Josip, sinovi, Mici, Ana
in Pavla, hčere, ter Franc in Jo-
han, brata. — J. Gerkman, 519 —
13th Street, Oregon City, Oregon.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, melj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poskusite in
se prepričajte, da je doma pri nas,
kuhanje vedno la najboljši in najce-
nejši. Dobiti je tudi zbirko sodov,
steklenice in raznih loncev, itd.Mi vam dostavimo naročilo po
pošti, točno v vse kraje.Grocerijam, sladničarjem in v pro-
dajalne železnice damo primeren po-
pust pri večjih naročilih. Pišite po
informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

PRAV GLASNI COLUM-
BIA MOČNI GRAMOFON.Cena za eno močno pero je... \$30.00
Na dve persi... \$35.00Z vsakim gramofonom Vam damo za dar čisto zlato kratavno iglo
vredno \$5.00, šenski pa damo fino broško zastoj.To je pravi novi glasni Columbia gramofon in prave slovenske
nove Columbia plošče, vsaka igra na obe strani, cena 75c, za ploščo.
Vsak gramofon in vsaka plošča je nova in ne obrabljena to garantir-
mo vam. Mi smo edini pravi Columbia zastopniki za Columbia
blago v Conemaugh. Plošče imamo v zalogi v vseh jezikih, pišite nam
po brezplačni cenik.Blago pošljemo po Expressu prvi dan ko dobimo Vaše naročilo.
Ako ni blago čisto in novo Vam vrnemo denar. Pazite, da kje ne
kupite obrabljeno blago za novo.

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

Pošljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na
SLOVENSKO, HRVATSKO, DALMACIJO IN ISTRO.Nadalje pošljamo denar tudi v Srbijo, Bulgariko in Rumunsko. Jamčimo
za vse poslani denar, onako kot pred vojno, da bo hitro in točno izplačan.

PRODAJAMO ŠIFKARTE NA VSE LINIJE.

Uradne ure so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedlek in soboto do 8:30.

KASPAR STATE BANK,
1900 Blue Island Avenue
CHICAGO, ILL.